

Есептеңіздер:

Бір қалада халық саны 81 мың адам бір жылда 840 адам туылды, өлгендер саны 690 адам. Фертильді жастағы әйелдер үлесі 39%. Келгендердің саны 9 мың, қаладан кеткендердің саны 3 мың адам.

- Салыстырмалы және абсолютты демографиялық көрсеткіштерді есептеп шығарыңыздар.

- **Абсолюттік көрсеткіш:**
- $T_{\theta}: 840-690=150$ адам;
- $M_{\theta}: 9000-3000 = 6000$ адам.
- **Салыстырмалы көрсеткіш :**
- $K_T = 840/81000 * 1000 = 10,4 \text{ ‰}$
- $K_{\theta} = 690/81000 * 1000 = 8,5 \text{ ‰}$, $K_{T\theta} = 1,9 \text{ ‰}$
- $K_{\Pi} 9000/81000 * 1000 = 111,1 \text{ ‰}$
- $K_B 3000/81000 * 1000 = 37,03 \text{ ‰}$, $K_{M\theta} = 74,07 \text{ ‰}$
- $K_{\phi} 10,4/ 39 * 1000 = 266$

Сабақ тақырыбы:

- Демографиялық проблемалар.
Демографиялық саясат

демографиялық проблемаларды
анықтайды

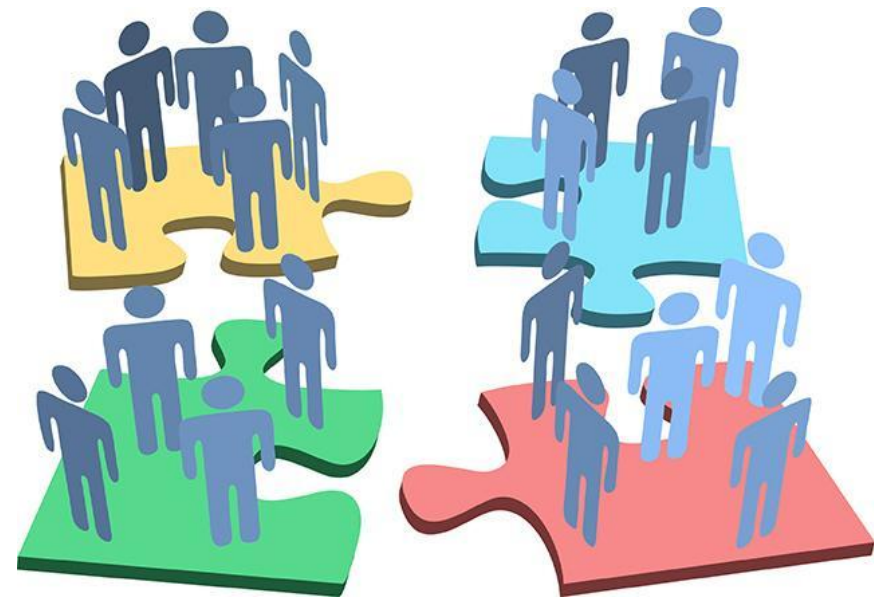
демографиялық саясаттың ұғымын
түсіндіреді, демографиялық саясаттың
өзіндік үлгісін ұсынады

Жетістік критерийлері:

- Терминдерге анықтама берсе; халықтың ұдайы өсу типі бойынша дүниежүзі елдерін жіктесе;
- дүниежүзі елдерінде демографиялық проблемаларды анықтап, салдарын сипаттап, шешу жолдарын ұсынса

Топтағы жұмыс:

- 1 топ: Демографиялық жарылыс
- 2 топ: Демографиялық дағдарыс.
- 3 топ: Демографиялық саясат.
- 4 топ: Демографиялық саясаттың өз моделін ұсыну.

жоспар:

- А) тақырыпты ашу: терминге анықтама береді.
- В) қай елдерде орын алады, мысал келтіреді.
- С) себептерін анықтайды
- D) салдарын талдайды
- Е) шешу жолдарын ұсынады
-

Демографиялық саясат - елдегі және аймақтағы халық санын реттеуге бағытталған мемлекеттің ішкі саясатының бір саласы.

ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ САЯСАТТЫҢ ТИПТЕРІ

Туудың төмендеуіне
бағытталған саясат
(Дамыған елдерде)

Туудың жоғарылауына
бағытталған саясат
(Дамушы елдерде)

Демографиялық саясат

Тууды қолдайтын

Тууға тыйым салатын

Экономикалық

Бала туғанда төленетін төлем – жәрдем, демалыс, несиелер мен тұрғын үй мәселесін шешудегі шаралар, салықтық жеңілдіктер

Аз балалы отбасыларға балабақшаларға , мектептерге орналастыруға жеңілдіктер

Әкімшілік-құқықтық

Жұмыс істейтін аналардың жұмыс уақыт тиімділеу, неке қиюға жасын қарастыру, түсік жасауға тыйым салу.

Заңды түрде неке қиюға жастарын қарастыру, контрацептивтерді міндетті түрде пайдалану. *Мысалы Үндістанда стерилизациядан 5 млн адам өтеді*

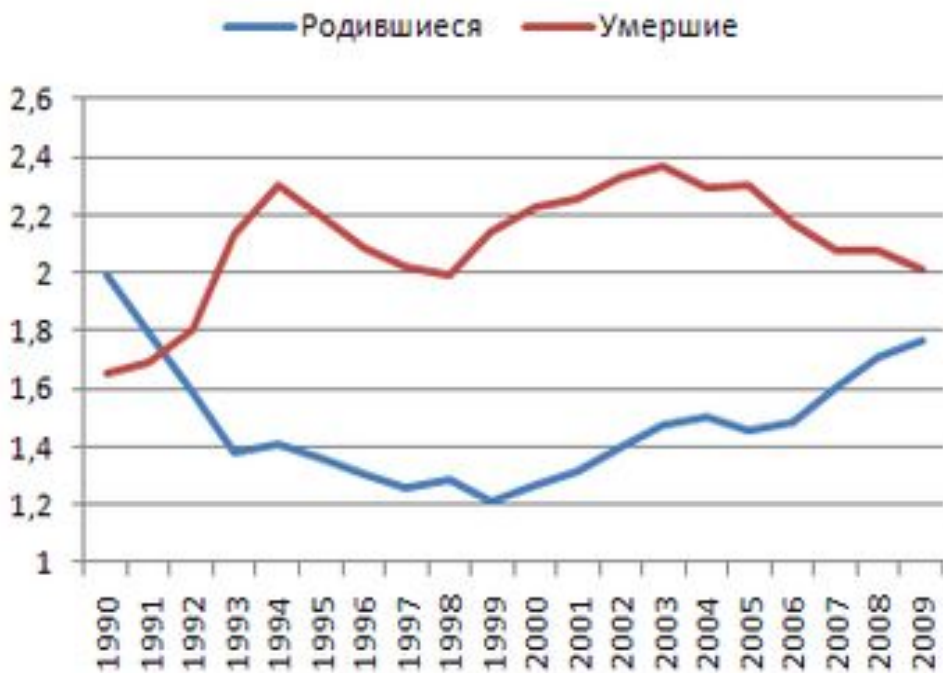
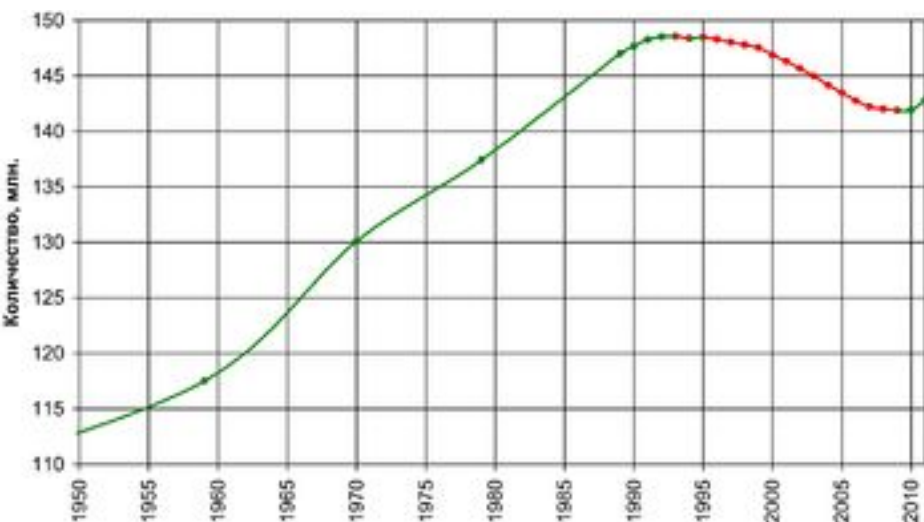
Насихаттау-тәрбиелік

Қоғамда демографиялық мінез-құлықты қалыптастыру

Отбасын жоспарлау, контрацептивтерді насихаттау

Демографиялық дағдарыс

- Демографиялық дағдарыс — халықтың ұдайы өсуінің төмендеуі, оның жойылып кетуіне деген қауіп.

Себептері

- 1. туудың төмендеуі.
- 2. жасанды түсіктердің көбейюі

Халықтың өмір сүру сапасы

```
graph TD; A[Халықтың өмір сүру сапасы] --> B[ЭКОНОМИКАЛЫҚ  
(Жан басына  
шаққандағы кіріс,  
еңбекпен шұғылдану,  
тамақтану сапасы)]; A --> C[МӘДЕНИ  
(сауаттылық  
деңгейі, жан  
басына  
шаққандағы  
мәдени  
ошақтардың саны)]; A --> D[ӘЛЕУМЕТТІК  
(денсаулық  
сақтау саласы,  
демографиялық  
саласы)];
```

ЭКОНОМИКАЛЫҚ
(Жан басына
шаққандағы кіріс,
еңбекпен шұғылдану,
тамақтану сапасы)

МӘДЕНИ
(сауаттылық
деңгейі, жан
басына
шаққандағы
мәдени
ошақтардың саны)

ӘЛЕУМЕТТІК
(денсаулық
сақтау саласы,
демографиялық
саласы)

Халық санын көбейтуге бағытталған демографиялық саясат

- а) жас жұбайларға көмек;
 - б) әр туылған балаға жәрдемақы;
 - в) ай сайынғы балаға жәрдемақы,
 - г) төленетін демалыстар және т.б.
- Мысалы: Жапония, Германия, т.б.

Табиғи өсімді тежеу үшін бағытталған демографиялық саясат

Үндістан:

- а) жанұя үшін ұлттық жоспарлау;
- б) некеге тұру үшін жастық шектеулер: ерлер-21 жас, әйелдер - 18 жас;
- в) саяси ұран «Біз екеуміз, бізге екі бала»;

Қытай:

- а) бала тууды қадайғалайтын комитет;
- б) некенге тұру үшін жастық шектеулер: ерлер - 22 жас, әйелдер - 20 жас;
- в) саяси ұран «бір отбасыға бір бала»

Ресурстар.

<https://prezi.com/bewngibv22-o/presentation/>
[https://martebe.kz/tag/демографиялық-жарылыс/](https://martebe.kz/tag/демографиялық-жарылыс/repository.enu.kz/handle/123456789/6371/browse?)
[repository.enu.kz/handle/123456789/6371/browse?](https://martebe.kz/tag/демографиялық-жарылыс/repository.enu.kz/handle/123456789/6371/browse?)